

Užívá-li tedy zákon č. 217 na cit. místech termínu řádné soudy, pak nelze než spatřovati v tom jen úhrnné nepřesné označení soudů řádných v užším slova smyslu, soudů mimořádných a zákonných rozhodčích.

Tento výklad také odstraní vzájemný odpor mezi § 105 a zák. č. 217/25, jakož i mezi §§ 1/I, 2/IV a §§ 2/II-III a 4 tohoto zákona.

Z rozhodnutí ve věcech pracovních.

440.

Služební poměr zaměstnanců na statečích náleževších členům býv. rodiny panovnické byl poměrem soukromoprávním a nepozbyl této právní povahy ani důsledkem zákona č. 354/1921 Sb. při převzetí statků těch státem. Nál. nejv. spr. soudu z 6. X. 1932, č. 15.069/32. Veřejná správa 1376.

441.

I. Námitka, že žaloba patří podle kolektivní smlouvy před paritní rozhodčí výbor, není námitkou nepřipustnosti pořadu práva, nýbrž námitkou nepřislusnosti řádných soudů.

II. Ustanovení § 42, zák. č. 151/31, platí také pro soudní okresy, ve kterých budou zřízeny pracovní soudy (oddělení okresního soudu pro spory pracovní), dokud tyto soudy (oddělení) ne zahájily svou činnost.

III. I v případě § 42 cit. zák. platí u okresních soudů (vyjma předpisu druhé věty § 42) obecné předpisy civilních soudních řádů, jmenovitě také předpisy o smlouvě o rozsudím (§§ 577 n. c. ř. s.)

IV. Výlučná příslusnost okresních soudů podle § 42 cit. zák. není na překážku, aby hromadnou pracovní smlouvou bylo přeneseno rozhodování na rozhodce.

V. Ujednání o rozhodčím soudě obsažené v kolektivní smlouvě jest pro zúčastněné strany závazné, třeba ten který účastník nedal za svou osobu písemného souhlasu ke smlouvě o rozhodčím soudě, leč že by toto ustanovení kolektivní smlouvy bylo výslovně vyloučeno zvláštní úmluvou. Jestliže podle kolektivní smlouvy vyřizuje rozhodčí soud všechny spory vzniklé z této smlouvy, nezáleží na tom, zdali spor vznikl za trvání závodu a pracovního poměru nebo až po zrušení závodu a po skončení námezdního poměru.

VI. Rozhodčí soud zřízený kolektivní smlouvou nepozbyl působnosti zákonem o pracovních soudech. Rozh. n. s. z 29. XII. 1952, R I 1023/52.

¹⁴⁾ Tomu také nasvědčuje tato úvaha Horova (Čs. civilní právo procesní, III, 1924, str. 236): »Stálá praxe nejvyššího správního soudu uznává rozhodčí komisi za úřad správní. Při tom však vychází z toho — a zajisté právem — že, pokud jde o případy propuštění a výpovědi podle § 5, lit. g), rozhoduje tento správní úřad o nároku soukromoprávním. Z toho pak vyvozuje — rovněž právem — důsledek, že nepřislouší mu přezkoumávati rozhodnutí rozhodčí komise o tomto soukromoprávním nároku učiněné, a že lze se dovolati stranám, stíženým výrokem rozhodčí komise, nápravy jen podle § 105 ústavní listiny pořadem práva. To ovšem znamená, že dokud není vydán zákon o provedení zásady v § 105 úst. listiny vyslovené, je roz-

Pro naši otázku jest toto řešení odpovědí, podle které, dovolává-li se strana dotčená rozhodnutím rozhodčí komise o nároku podle § 5, lit. g), zák. č. 350/21 nápravy ve výroku o tomto nároku, jest se jí dovolávati u soudu pracovního podle zák. č. 151/31. Jestliže pak by mělo místo ustanovení § 42 tohoto zákona, bylo by žalobu podati u soudu okresního.¹⁴⁾

Ad I. Předslati jest, že žalovanou firmou namítaná okolnost, že spor má býti rozhodnut podle kolektivní smlouvy paritním rozhodčím výborem, odůvodňuje jen námitku nepřislusnosti řádného soudu, nikoli nepřipustnost pořadu práva. (Rozhodnutí čís. 2811, 4957, 6185, 6754, 9150, 9751 sb. n. s.)^{*}

Ad II. Mezi stranami není sporu o tom, že jde o rozeprži z pracovního poměru ve smyslu §§ 1 a 2 zákona ze dne 4. července 1931, čís. 131 Sb. z. a n. Kdyby byl pro soudní okres kutnohorský zřízen pracovní soud, aneb oddělení okresního soudu pro spory pracovní, bylo by řešiti otázku, zdali tu lze použití ustanovení odstavce třetího, § 1 uvedeného zákona. Pro obvod okresního soudu v Kutné Hoře má sice býti zřízeno zvláštní oddělení okresního soudu pro spory pracovní podle § 3, odst. 1., a) vládního nařízení ze dne 1. prosince 1931, čís. 180 Sb. z. a n., ale dosud zřízeno nebylo, neboť ve vyhláске ministra spravedlnosti ze dne 17. března 1932, čís. 44 Sb. z. a n., vydané podle § 4, odst. 2., jmenovaného vládního nařízení, nebylo oddělení okresního soudu pro pracovní spory v Kutné Hoře uvedeno a nebyl tedy dosud určen den, kdy toto oddělení má zahájit činnost. Platí tudíž v tomto případě ustanovení § 42 zákona čís. 151/1931 Sb. z. a n., že pracovní spory, uvedené v §§ 1 a 2, pokud není pro soudní okres zřízen pracovní soud aneb oddělení okresního soudu pro spory pracovní, náležejí k věcné příslusnosti okresního soudu, a byla žaloba podána za trvání pracovního nebo služebního poměru, či po jeho skončení, a ať je hodnota předmětu sporu jakákoliv. (Viz rozhodnutí čís. 11.735 Sb. z. a n. a čís. 1081 sb. min. sprav.)^{**)}

Ad III. Pro řízení před okresními soudy o pracovních sporech v místech, kde nejsou v činnosti ani pracovní soudy, ani oddělení okresních soudů pro pracovní spory, nestanoví § 42 zákona čís. 151/1931 Sb. z. a n., žádnou jinou odchylku od obecných předpisů civ. řádu soudního kromě předpisu druhé věty § 42, jenž se týká místní příslusnosti okresních soudů, o níž platí v těchto případech ustanovení § 3. Ve všech ostatních směrech platí tedy u okresních soudů i v případě § 42 zákona o pracovních

hodnutí rozhodčích komisí podle § 5, lit. g), zákona o závodních výborech učiněné konečným a nepodléhá vůbec přezkoumání. Ale až bude pak takový zákon vydán, bude to znamenati, že výrokem rozhodčí komise bude se zabývati a jej přezkoumávati řádný soud (nebo, ustanoví-li tak ovšem zákon, jehož dlužno vyčkati, snad živnostenský soud), čímž bude pak otevřena cesta k dalším opravným stolicím soudním.[«]

^{*}) V »Prac. právu«, č. 5 a 277.

^{**)} Ve sb. »Pracovního práva«, č. 400 a 410.

soudech obecně předpisy civilních soudních řádů (srovnej výnos ministerstva spravedlnosti ze dne 27. dubna 1952, č. 20285, uveřejněný ve Věstníku min. sprav. čís. 5 z roku 1952, na str. 88*), tedy také předpisy o smlouvě o rozsudím (§§ 577 a násl. c. ř. s.).

Námítka vznesenou žalovanou firmou, že spor má být rozhodnut paritním rozhodčím výborem, nikoli dovolaným soudem první stolice, nelze tudíž posuzovati podle zvláštního ustanovení odstavce třetího § 1 zákona o pracovních soudech o tom, za jakých podmínek může být vyloučena příslušnost soudu pracovního pokud se týče oddělení okresního soudu pro pracovní spory, protože tu nejde o otázku, zdali ustanovením kolektivní smlouvy mohla být vyloučena příslušnost pracovního soudu, nýbrž jen o otázku, zdali se strany tímto ustanovením podrobily platné a závazně paritnímu rozhodčímu výboru, ač by jinak spor příslušel podle § 42, zákona čís. 151/1951 Sb. z. a n., před okresní soud. Není proto třeba obírat se vývody dovolacího rekursu o tom, zdali vyloučení příslušnosti pracovního soudu musí v kolektivní smlouvě být vyznačeno výslovně a zdali § 1, odst. 5. zákona o pracovních soudech má na mysli jen hromadné smlouvy pracovní, jež vzniknou teprve budoucně, to jest až po účinnosti tohoto zákona.

Ad IV. Příslušnost okresních soudů ve sporech pracovních podle § 42 zákona čís. 151/1951 Sb. z. a n. jest ovšem výlučná v tom smyslu, že dobrovolné podrobení se příslušnosti jiných řádných soudů by nemělo právního účinku, ale to není na překážku, by úmluvou obsaženou v hromadné pracovní smlouvě bylo přeneseno rozhodování o těchto sporech na rozhodce, neboť takovou smlouvou může být vyloučena podle § 1, odst. 5., uvedeného zákona i příslušnost soudu pracovního.

Ad V. Pokud stěžovatel dovozuje, že ustanovení § 12, odst. 2. kolektivní smlouvy o příslušnosti paritního rozhodčího výboru není pro něho závazné a platné, protože on sám žádné ujednání o příslušnosti nepodepsal, jest k jeho vývodům připomenouti toto:

Jak bylo podrobně vyloženo již v rozhodnutí čís. 6183***) Sb. z. a n., na něž se stěžovatel odkazuje, jest ujednání o rozhodčím soudě, obsažené v kolektivní smlouvě, pro zúčastněné strany závazné, třeba ten který účastník nedal za svou osobu písemného souhlasu ke smlouvě o rozhodčím soudě, leč že by toto ustanovení kolektivní smlouvy bylo výslovně vyloučeno zvláštní úmluvou. Žalobce ani netvrdil, že se mezi ním a žalovanou firmou stala taková zvláštní úmluva. Dovolával-li se žalobce kolektivní smlouvy pro opodstatnění svého nároku, dal tím zřejmě najevo, že se podrobil jejím ustanovením. Nelze považovati za přípustné, aby žalobce uznával z kolektivní smlouvy jen její část o mzdě, a aby zároveň neuznával její ustanovení o rozhodování ve sporech.

*) V »Pracovním právu«, roč. XI., str. 76.

**) V á ž. o b č. 6183 (rozh. nejv. soudu z 20. VII. 1926, R I 620/26): Kolektivní smlouva zavazuje v ujednání o rozhodčím soudě zúčastněné strany, třeba ten který účastník nedal za svou osobu písemného souhlasu ke smlouvě o rozhodčím soudě, leč by ve zvláštní úmluvě bylo výslovně vyloučeno ustanovení kolektivní smlouvy o rozhodčím soudě. Stanoví-li kolektivní smlouva příslušnost rozhodčího soudu pro »neshody ze smlouvy a z pracovního poměru«, vztahuje se příslušnost rozhodčího soudu jak na spory za trvání pracovního poměru, tak i po jeho skončení řádným ukončením námezdního poměru neb předčasě.

(Viz rozhodnutí čís. 4115 Sb. n. s.**) Nemá proto významu stěžovatelovo tvrzení, že on sám nepodepsal ujednání o příslušnosti paritního rozhodčího výboru; vždyť právě povaha kolektivních smluv přináší s sebou, že za členy organizací jednájí zástupcové.

Bezvýznamné jest další stěžovatelovo tvrzení, že závod žalované firmy byl v listopadu 1951 zrušen a že závodní výbor potom již neexistoval, čímž prý zanikla i působnost paritního rozhodčího výboru. Podle § 12, odst. 2., kolektivní smlouvy (l. č. 19) vyřizují paritní rozhodčí výbory všechny spory, vzniklé z této smlouvy, které nelze narovnatí smírnou cestou mezi správou závodu a závodními výbory a které nespádají do kompetence rozhodčí komise podle § 26 zákona o závodních výborech. O takový spor jde i v souzeném případě a nezáleží na tom, zdali vznikl za trvání závodu a pracovního poměru, nebo až po zrušení závodu a po skončení námezdního poměru. (Srovnej rozhodnutí čís. 6185 sb. n. s.)

Ad VI. Stěžovatelův názor, jež sdílel i prvý soud, že v této věci paritní rozhodčí výbor podle § 12, odst. 2., kolektivní smlouvy pozbyl působnosti zákonem o pracovních soudech, není správný, neboť podle § 44 zákona č. 151/1951 Sb. z. a n. pozbyly sice dnem 1. ledna 1952 platnosti právní normy o předmětech tímto zákonem upravených, ale to se netýká soukromoprávních úmluv o příslušnosti rozhodčích soudů ve sporech, o nichž by byl jinak podle § 1 j. n. povolán rozhodovati řádný soud jako právě v této věci.

Rekursní soud rozhodl tedy správně, že pro tento spor jest příslušným paritní rozhodčí výbor, nikoliv dovolaný soud, a právem vyhověl námítce nepřislušnosti řádného soudu, vznesené žalovanou firmou.

442.

I. Kolektivní smlouva může být ujednaná na straně zaměstnavatele buď jednotlivcem, buď svazem zaměstnavatelův — na straně zaměstnancův len skupinou zaměstnancův, sjednotěnou či na základe odborovom, alebo inom. II. Kolektivní smlouva nevznikne via facti tým, že v jednotlivých případech bolo zaměstnavateľom dotyčene jednotlivých jeho zaměstnancův postu-pované podľa určitej kolektivnej smlouvy. Rozh. nejv. soudu z 5. VII. 1951, Rv III 678/50. Pravný Obzor 710.

Ad I. Kolektivní úpravou mzdy a jiných pracovních podmínek rozumí se taková dohoda mezi zaměstnavateli a pracujícími, v níž aspoň na jedné straně stojí kolektivní kontrahent. Na straně podnikatelské může to být jak podnik jednotlivý, tak svaz, na straně pracujících však, má-li vůbec být možno bráti jen za jednotnou jednájící stranu, vždy jen skupina sjednocená ať na podkladě odborovém či jiném, celek řízený v poměru k zaměstnavateli jednotnou společnou vůlí a jednotně vystupující.

V tom tkví pojem kolektivního jednání, a to také dochází výrazu v zákonodárství platném na celém státním území.

Tak na kolektivní smlouvu hledí zákon o obchodních pomocnicích č. 20/1910 ř. z., když jako strany kolektivních smluv uvádí sdružení zaměstnavatelů a zaměstnaných (§ 16), stejným způsobem zákon o úpravě mzdových a pracov-

*) V á ž. o b č. 4115 (rozh. nejv. soudu z 3. IX. 1924 R I 509/24): Rozhodčí soudy (paritní komise) . . . . jsou závazny pro zaměstnance a zaměstnavatele, kteří v rámci směrnice uzavřeli kolektivní smlouvu.

ních poměrů domácké práce č. 29/1920 Sb. z. a n., jenž za smluvní strany kolektivního ujednání (tarifní smlouvy) uznává sdružení zaměstnavatelů a sdružení zaměstnaných v domácké výrobě a kolektivní smlouvu prohlašuje za součást každé pracovní smlouvy ujednané mezi příslušníky sdružení zúčastněných na tarifní smlouvě (§ 21) a stejně k věci přihlíží i zákon o úpravě poměrů domovníků č. 82/1920 Sb. z. a n., jenž za strany v kolektivní dohodě přímá organizace majitelů domů a organizace domovníků a dohodu za závaznou pro členy těchto smluvních stran (§ 18).

Je to, jak řečeno, nutným pojmovým předpokladem hromadného celku, v němž je soustředěna a jím zastoupena skupina jednotlivců s hospodářsky stejnými nebo nejbližšími zájmy.

Ad II. Tento základní živel kolektivity nelze pustiti se zřetele v souzeném případě, má-li se rozhodnouti základní otázka sporů, byla-li mezi P. u. pojišťovací společností a jejím zaměstnanečtvem ujednána sporná služební pragmatika, které se dovolává žalobkyně a o níž opírá svoje žalobní nároky.

K takové dohodě mohlo dojíti buď tím způsobem, že ji ujednaly s obou stran svazy, jichž členy byly žalobkyně a P. u. pojišťovací společnost, anebo nebyla-li tato členem svazu zaměstnavatelského, že smlouvu tu ujednala sama se svazem pojišťovacího úřednictva nebo jen se svým vlastním zaměstnanečtvem, ale ovšem jako s jednotným celkem.

Prvý z uvedených způsobů takovéto přímé dohody tvrdí žalobkyně a nabízí o něm důkazy, zároveň však přechází ke tvrzení, že, i kdyby toho nebylo, sporná služební pragmatika nabyla platnosti pro její služební poměr tím, že celá i s dodatky byla u P. u. pojišťovny — právní předchůdkyně žalované společnosti — stále skutečně zachována, což dovozuje z případů, ve kterých se tato pojišťovna řídila předpisy sporné pragmatiky a vyslovuje názor, že prý nezáleží na tom, zda se vyskytla příležitost k upotřebením všech jejích předpisů a zda je to možným dokázati podle pravidel soudního řádu, neboť prý je důležitým jen to, zda úmysl stran skutečně směřoval k přijetí a upotřebením celého souhrnu pravidel této pragmatiky a zda strany skutečně považovaly služební poměr mezi sebou za uspořádaný tímto jednotným komplexem (služební pragmatikou i s dodatky).

Tento způsob nazývá strana žalující dohodou »via facti«, tímto způsobem dohody zabýval se odvolací soud a uznal stanovisko žalobkyně.

Věcně vzato, je jádrem tohoto stanoviska a závěru odvolacího soudu je uznávajícího, že určité záležitosti zaměstnaneckého poměru (plat, zařazení do platových stupnic, odbytí, dovolená a jiné) byly v konkrétních případech vyřízeny zaměstnavatelem shodně s pravidly sporné služební pragmatiky a tím, že jí přijala za služební řád celou naveskrz jak strana zaměstnavatelská, tak všechno zaměstnanecké úřednictvo.

Je na první pohled zřejmo, že tu přímá, určitá a promyšlená dohoda kolektivní úmluvy má býti nahrazena na obou stranách souhlasem stran dovozeným z konkludentních činů a že zaměstnanci závodu, ačkoliv podle skutkového stavu tu míněného nejsou žádnou jednotou, sdružením nezbytným při kolektivní dohodě, přece jsou pokládáni za jednotný celek, jehož každému členu připadají k dobru všechny případy týkající se kteréhokoliv jiného člena a zároveň předpisy sporného služebního řádu,

podle kterých se tak stalo anebo s nimiž je vyřízení konkrétního případu shodným.

Ve skutečnosti však není tu na straně zaměstnaných žádné jednotné vůle ani společného vystoupení a projevu, zaměstnanečtvem není tu jednotným kontrahentem, nýbrž prostou řadou jednotlivců, z nichž každý ve své věci jedná sám o sobě a za sebe, a dojde-li v čem k souhlasnému ujednání, je jím to, na čem se oba jako jednotlivci s jednotlivcem dohodli.

Tento podstatný rozdíl obou způsobů uváděných žalobkyní pro její tvrzení o platnosti sporné pragmatiky nesmí býti puštěn se zřetele, nemá-li dojíti ke zmatku a promíšení jednání kolektivity a jednání jednotlivců a nemá-li býti úplně přehlédnuta obrana žalované společnosti, že její předchůdkyně P. u. pojišťovna — vedena snahou po vyrovnání platů svého úřednictva na výši platů jiných pojišťoven v Čs. republice — použila k tomu platového normálu sporné služební pragmatiky, ale ani tu tím neuznala pro sebe za závaznou.

Z okolností a úvah, kterými odvolací soud odůvodnil své rozhodnutí v této otázce, je zřejmým, že nerozeznává vyložený podstatný rozdíl jednání a strany kolektivní a služební smlouvy s jednotlivci, neboť všechny konkrétní případy, ve kterých pojišťovna vyřídila rozličné záležitosti různých zaměstnanců, slučuje v jeden celek a v poměr žalobkyně přibírá a míchá služební záležitosti jiných spoluzaměstnanců, jako by i jí se týkaly a měly a mohly míti vliv na její služební poměr k zaměstnavatelskému podniku, jak to bylo výše uvedeno, tak, jako by šlo o člena kolektivní strany.

Při tom přehlíží odvolací soud při důkazní korespondenci, že je to dopisování si ústředny s jejími vlastními pobočkami a že tedy korespondence ta není projevy svědčícími osobám u ústavu zaměstnaným a že při výkladu této korespondence nelze každou zmínku o pragmatice bráti tak, jako by tu byla míněna celá tato pragmatika jak v části platové, tak služební a že třeba zároveň přihlížeti při vyšetření smyslu korespondence k poměrům vyličeným v obraně strany žalované.

Okolnosti dokazované svědky a vrcholící ve zjištění a úsudku odvolacího soudu, že P. u. pojišťovna upravila podle sporné služební pragmatiky nejen služební platy, ale i pracovní dobu, dovolenou, práci přes čas, uznání poměru služebního za trvalý a volbu důvěrníků, nejsou ještě důkazem toho, že také veškeré ostatní předpisy vzala za své a že by byla vázána tím, o čem žádného projevu neucínila.

Poukaz na rozsudky vydané v jiných sporných věcech je bezvýznamným, protože každá věc i rozsudek je záležitostí pro sebe, rozsudek zejména výsledkem skutkového stavu a důkazů v něm provedených a podle okolností konkrétního případu i zhodnocených.

Z uvedeného zřejmo, že závěr odvolacího soudu, že sporná služební pragmatika stala se závazným řádem ve služebním poměru žalobkyně s P. u. pojišťovnou »via facti«, je skutkově chybným a právně mylným.

445.

Byl-li zaměstnanec vypověděn z práce pro důležitou příčinu, která mu další práci znemožnila, nezaniká nárok na náhradu mzdy podle § 1154 b) obč. zák. ani tehdy, když výpovědní lhůta uplynula před nastoupením této důležité příčiny (§ 1156 b) obč. zák.).

Nezmešká-li zaměstnanec, povoláný k činné vojenské službě, před jejím nastoupením více pracovních dnů, než je nevyhnutelně třeba k tomu, aby nastoupil vojenskou službu včas, nepožbývá nároku na náhradu mzdy podle § 1154 b) obč. zák. Rozh. vrch. rozh. soudu hornického z 19. XII. 1929, Vhrs 167/29, Kolací 405.

Je sice pravda, že zaměstnavatel i zaměstnanec mohou pracovní poměr rozvázati kdykoliv a bez udání důvodů řádnou výpovědí; mylná je však domněnka, že při výpovědi dané zaměstnavatelem zanikají vypršením výpovědní lhůty veškeré nároky zaměstnancovy ze smlouvy služební. Je to jen pravidlo, z něhož stanoví předpis § 1156 b) obč. zák. výjimku. Předpis tento nebrání sice zaměstnavateli, aby výpověď děl nebo propustil z práce zaměstnance i tenkrát, když nemůže pro nemoc neb jinou důležitou příčinu, vytkenou v § 1154 b) obč. zák., konati službu, stanoví však, že stane-li se tak za trvání takovéto překážky nebo i jen pro ni, zůstávají zaměstnanci zachovány nároky, které mu zaručuje zákon v §§ 1154 b) a 1156 obč. zák. Děje se tak z důvodů sociálně politických. Neboť při stanovisku opačném, hájeném i odvolatelkou, pozbyla by ceny ochranná opatření §§ 1154 b) a 1156 obč. zák., ježto by pak zaměstnavatel byl s to, aby se zprostil závazků, které mu ukládá zákon v §§ 1154 b) a 1156 obč. zák., prostě tím, že by služební poměr pro nemoc nebo jinou překážku, která postihla zaměstnance podle § 1154 b) obč. zák., ukončil jeho výpovědí nebo propuštěním. Ze odvolatelka dala žalobci 14denní výpověď z práce dne 16. IX. 1927 jen proto, že musil 1. X. 1927 nastoupiti činnou službu vojenskou, vyložil správně již prvý soud a soud odvolací s ním v tom souhlasí, poněvadž jiného rozumného důvodu pro výpověď nelze nalézt. Pak nelze však žalobci upřítí nárok na plat podle § 1154 b) obč. zák. z důvodu nastoupení činné služby vojenské. — Odvolatelka popírá žalobní nárok i proto, že žalobce nepracoval až do vypršení výpovědní lhůty. Ani v tomto směru nelze jí však dáti za pravdu. Že i nastoupení činné služby vojenské jest z důležitých příčin, o nichž mluví ustanovení § 1154 b) obč. zákona, netřeba snad ani blíže odůvodňovati. K tomu, aby nastoupení této služby mohlo býti považováno za důvod, který zaměstnanci výkon další služby znemožňuje, jest arci zapotřebí, aby zaměstnanec pracoval až do poslední chvíle, kdy vojenskou službu nastoupí, neboť jen v takovémto případě lze tvrditi, že mu vojenská služba zabránila dále pracovati. Nesmí proto zaměstnanec zameškati více dnů, než kolik jich podle okolností případu nevyhnutelně potřebuje, aby mohl službu vojenskou včas nastoupiti. V případě našem je nesporné, že žalobce, který byl povolán k nastoupení vojenské služby dnem 1. X. 1927 do Bratislavy, vykonal poslední směnu 27. IX. Pak však dlužno o něm říci, že pracoval až do nastoupení služby vojenské, neboť k nastoupení této služby a nutným přípravám k ní potřeboval 3 dny.

444.

Onemocněl-li zaměstnanec, třebaže z důvodu téže choroby, poznovu teprve po značně delší době, přísluší mu náhrada podle § 1154 b) odst. 2. obč. zák. i z důvodu tohoto opětovného onemocnění. Rozh. vrch. rozh. soudu hornického z 15. V. 1929, Vhrs 75/29, Kolací 371.

Vrchní hornický soud uváží, že žalobce onemocněl a byl k práci neschopen následkem tuberkulosity plic po prvé od 15. 8. do 11. 10. 1926

a po druhé pak teprve od 10. 9. 1927, tedy po 11měsících, soudí, že toto druhé onemocnění žalobcovo nelze hodnotiti jako pokračování první nemoci, přesto že nastalo z důvodu téže choroby. Přísluší tudíž žalobci z důvodu tohoto druhého onemocnění a jím podmíněné neschopnosti k práci po dobu od 10. 9. 1927 do února 1928 nárok na mzdu podle § 1154 b), odst. 2. obč. zák.

445.

Dělník, který se zúčastnil stávky a nastoupil během ní činnou službu vojenskou, nemá nároku na náhradu mzdy podle § 1154 b) obč. zák. z důvodu nastoupení této služby. Rozh. vrch. rozh. soudu hornického z 17. IV. 1928, Vhrs 56/29, Kolací 359.

Již ve znění zákona (§ 1154 b) obč. zák., § 1 zák. z 1. 4. 1921, čís. 155 Sb. z. a n.) vychází nade vší pochybnost, že nárok tam stanovený přísluší zaměstnanci pouze tehdy, jestliže v době, kdy nastala důležitá příčina, z níž nárok odvozuje, buď skutečně pracoval, nebo byl alespoň ochoten vykonávati práce nebo služby; ustanovujeť zákon, že nárok přísluší, když zaměstnanec z důležitých příčin týkajících se jeho osoby nemohl vykonávati práci nebo službu. Podle skutkových zjištění prvního soudu byla v době od 20. 8. do 9. 10. 1923 všeobecná hornická stávka, k níž se připojil i žalobce. Činnou vojenskou službu nastoupil dne 1. 10. 1923. Zastavil tedy práci o své újmě již 20. 8. 1923 a odpíral ji po celou dobu až do 30. 9. 1923. Nelze tedy míti za to, že nastoupení činné služby vojenské znemožnilo žalobci výkon práce nebo služby. Nepřísluší mu tedy nárok podle § 1154 b) obč. zák. tím méně, ježto na zaměstnavateli nelze spravedlivě požadovati, aby plnil závazek plynoucí z pracovní smlouvy vůči zaměstnanci, který práci odpírá a tím porušuje hlavní povinnost převzatou služební smlouvou.

446.

Zaměstnanec povoláný k činné vojenské službě, jenž zmeškal před jejím nastoupením více pracovních dnů, než je podle okolností případu nevyhnutelně třeba, pozbývá tím nároku na náhradu mzdy podle § 1154 b) obč. zák. z důvodu této vojenské služby. Rozh. vrch. rozh. soudu hornického z 19. XII. 1929, Vhrs 170/29, Kolací 406.

Podle ustanovení § 1154 b) obč. zák. má sice zaměstnanec pracující na místě alespoň 14 dní nárok na mzdu za dobu nejvýše jednoho týdne, nemohl-li z důležitých příčin, jež se udála v jeho osobě, v práci pokračovati, a je takovouto důležitou příčinou i nastoupení činné vojenské služby. Aby však nastoupení této služby mohlo býti považováno za důvod znemožňující zaměstnanci pokračování v práci, je třeba, aby zaměstnanec pracoval až do poslední doby, kdy vojenskou službu nastoupí, neboť jen v tomto případě lze říci, že mu tato vojenská služba zabránila, aby dále pracoval. Nesmí proto zaměstnanec zameškati více dnů, než kolik jich podle okolností případu nevyhnutelně potřebuje, aby vojenskou službu včas nastoupil. V případě našem je nesporné, že žalobce, jenž nastoupil činnou vojenskou službu 1. X. 1927 v Praze, propracoval poslední směnu dne 27. IX. Pak však nelze o něm říci, že pracoval až do nastoupení této vojenské služby, neboť k tomu tři dny nepotřeboval. Postrádá tedy žalobcův nárok oprávnění.

Zaměstnanec nemá nároku na náhradu podle § 1154 b), odst. 2. obč. zák. za onemocnění, které je pouhým pokračováním dřívější nemoci, za niž byl podle téhož zákona již odškodněn. Rozh. vrch. rozh. soudu hornického z 6. III. 1929, Vhrs 28/29, Kolací 352.

Podle naříkaného rozsudku není mezi stranami sporu o tom, že žalobce byl nemocen od 30. 7. do 24. 9. a od 7. 10. do 9. 11. 1927, že obě jeho nemoci měly svůj původ v tomtéž úrazu a že mu žalovaná náhradu podle § 1154 b) obč. zák. za prvou nemoc poskytla. Vychází-li se však z tohoto nesporného děje, pak postrádá žalobcův požadavek, aby mu byla poskytnuta náhrada i za druhou nemoc, oprávnění, ježto jde o pouhé pokračování v téže nemoci po nepatrné přestávce 14 dnů, za kterou přísluší onemocnělému zaměstnanci náhrada podle § 1154 b) obč. zák. pouze jednou. Opakný náhled soudu první stolice, že zaměstnanci přísluší náhrada podle § 1154 b) obč. zák. za každé onemocnění, ať jde o novou nemoc nebo o pokračování v dřívější nemoci, je právně mylný a nemůže obstát, nemá opory ani ve znění ani v duchu zákona a poněvadž by vedl v důsledcích svých k tomu, že by zaměstnanec při opětném onemocnění touže nemocí obdržel náhradu za delší dobu, než to zákon dovoluje. Proti náhledu soudu první stolice mluví také ustanovení § 6 a) zák. z 30. 11. 1917, č. 457 ř. z. a předpis § 98 zák. z 9. 10. 1924, č. 221 Sb. z. a n., podle nichž sluší, onemocněl-li pojištěnec nejpozději do 8 týdnů po první nemoci znovu touže nemocí, toto druhé onemocnění považovati za pokračování dřívějšího,

Dal-li zaměstnavatel zaměstnanci výpověď z práce proto, aby se zhostil závazku, který ho má postihnouti podle § 1154 b) obč. zák., nezaniká nárok zaměstnavatelův na mzdu podle § 1156 b) obč. zák. ani tehdy, když výpovědní lhůta uplynula několik dní před tím, než nastoupila důležitá příčina zakládající příslušný nárok. Rozh. vrch. rozh. soudu hornického z 15. XI. 1928, Vhrs 159/28, Kolací 521.

Soud první uznává, že nastoupení činné vojenské služby jest důležitou příčinou zaměstnancem nezaviněnou, zakládající nárok podle § 1154 b) obč. zák., dospívá však k závěru, že nárok tento nepřislouží žalobci proto, že pracovní poměr byl zrušen uplynutím výpovědní lhůty (před koncem září), tedy ještě před tím, než žalobce nastoupil vojenskou službu, že proto jeho nárok na odškodné zanikl podle první věty § 1156 b) obč. zák. a že věty druhé téhož paragrafu tu použití nelze. K tomuto právnímu názoru nelze přisvědčiti.

Podle § 1156 b) obč. zák. zanikají povinnosti, které má zaměstnavatel podle § 1154 b) a 1156 obč. zák., ukončí-li se služební poměr uplynutím doby, na kterou byl uzavřen, nebo dřívější výpovědí, nebo propuštěním, jež nemá svůj důvod v onemocnění nebo v jiných důležitých příčinách, týkajících se osoby zaměstnancovy ve smyslu § 1154 b) obč. zák. Byl-li zaměstnanec propuštěn pro překážku nebo byla-li mu dána výpověď, dokud překážka trvá (to jest, dokud nepominula), nemá tím přivoděné skončení služebního poměru vlivu na uvedené nároky. — Z těchto obou vět § 1156 b) obč. zák. vychází, že skončením služebního poměru zanikají zároveň (pro futuro) veškeré závazky zaměstna-

vatelovy k zaměstnanci. Bylo třeba stanoviti tyto výjimky, měla-li práva, přiznaná zaměstnanci zákonem, býti také zajištěna. Neboť ustanovení §§ 1154 b) a 1156 obč. zák., vydaná na ochranu zaměstnanců z ohledu sociálně politických, z nichž předpis § 1154 b) obč. zák. je povahy donucovací (§ 1164 obč. zák.), byla by illusorní, kdyby zaměstnavatel mohl se zprostiti závazků z nich plynoucích jednoduše tím, že by právě jen pro onemocnění zaměstnancovo nebo jinou překážku postihující jeho osobu (§ 1154 b) a dosud trvající zrušil platební poměr, nechť již výpovědí nebo propuštěním. Výpověď (a také propuštění) daná právě jen z těchto důvodů, je sice platná a účinná, avšak tím přivoděné skončení služebního poměru nemá podle poslední věty § 1156 b) obč. zák. vlivu na nároky zaměstnancovy odůvodněné předpisy §§ 1154 b) a 1156 obč. zák. Konečná slova první věty § 1156 b) obč. zák., »jež nemá svůj důvod v onemocnění nebo v jiných důležitých příčinách týkajících se osoby zaměstnancovy ve smyslu § 1154 b)«, sluší vztahovati netoliko k propuštění, nýbrž i k »dřívější výpovědi«, vztahně dřívější výpovědi sluší rozuměti výpověď, danou dříve z jiného podnětu. Ze ustanovení § 1156 b) obč. zák. nutno v tomto smyslu vykládati, vychází zřejmě jak z jeho účelu, tak i z materiálu k tomuto zákoněmu předpisu, zejména z důvodové zprávy komise panské sněmovny (viz materiálu k III. dílí nové k obč. zák. § 1156 b) str. 346), z níž je patrné, že nemoc nebo jiné důležité příčiny, odůvodňující nárok zaměstnance podle § 1154 b) nebo § 1156 obč. zák., mohou sice býti důvodem výpovědi nebo propuštění, jež jsou tu koordinovány, že však výpověď nebo takové propuštění nemožou zbaviti zaměstnance jeho nároků odůvodněných ustanoveními §§ 1154 b) nebo 1156 obč. zák. Ze jednání strany žalované směřovalo jediné k tomu zbaviti žalobce nároku podle § 1154 b) obč. zák., zjistil soud první stolice z celého jejího postupu. Z výše uvedeného vychází, že nárok žalobcův na zaplacení týdenní mzdy, jejíž výše 150 Kč je nesporná, jest oprávněn. Nárok tento je však odůvodněn i ustanovením § 1295, odst. 2 obč. zák. Neboť ze zjištění soudu první stolice vychází, že žalovaná použila svého práva dáti výpověď žalobci jen proto, aby jej nároku podle § 1154 b) zbavila, takže výkon tohoto práva měl zřejmě za účel, aby žalobci byla způsobena tato škoda.

Od nároku, který zaměstnanci přísluší podle § 1154 b) obč. zák. z důvodu nastoupení činné vojenské služby, nelze odečísti požitky, které obdrží za první týden vojenské služby od vojenské správy. Rozh. vrch. hor. soudu hornického z 19. XII. 1929, Vhrs 212/29, Kolací 409.

Před zákonem nemůže obstát námitka odvolatelčina, že od platu podle § 1154 b) obč. zák. sluší odečísti hodnotu požitků, jichž se dostalo žalobci na vojně. Neboť dovoluje-li zákon, aby zaměstnanec bral v případě onemocnění nebo úrazu dvojitý plat, vyplývající z téhož pracovního poměru, třebaš z různých právních důvodů, lze zaměstnanci tím méně upříti právo na plat podle § 1154 b) obč. zák., dostane-li se mu za též čas požitků odjinud netoliko z jiného důvodu, nýbrž i z jiného poměru (v případě našem vojenského). Nárok ten bylo by možno odeprít zaměstnanci pouze tehdy, kdyby totéž, co požaduje z důvodu předpisu § 1154 b), obdržel z téhož důvodu odjinud (na př. svědecké).

Nezmeškal-li horník povoláný k činné vojenské službě před jejím nastoupením více směn, než bylo zapotřebí k přípravám pro nastoupení vojenské služby, nepozbývá nároku na náhradu mzdy podle § 1154 b) obč. zák. Rozh. vrch. rozh. soudu hornického z 13. XI. 1929, 171/29, Kolací 398.

Po stránce skutkové je nesporné, že žalobce, jenž nastoupil dne 1. 10. 1927 činnou vojenskou službu, vykonal poslední směnu 28. 9. 1927. Z tohoto nesporného skutkového děje se však podává, že nárok žalobní, založený na ustanovení § 1154 b) obč. zák., jest oprávněn. Odvolatelka upírá žalobci tento nárok proto, že služební poměr mezi nimi byl ukončen dne 28. 9. 1927, a to tím způsobem, že žalobce, vykonav poslední směnu, žádal o vyúčtování mzdy a nevrátil se již do práce k odvolatelce. Skutečnost tato není však nároku žalobcovu na újmu, poněvadž mezi poslední směnou a nastoupením vojenské služby je mezera pouhých dvou dnů, kterých žalobce potřeboval k přípravám pro nastoupení služby vojenské.

451.

Nárok na náhradu podle § 1154 b) obč. zák. zaniká, jestliže nemoc nebo jiná důležitá příčina opodstatňující jinak tento nárok potkaly zaměstnance teprve po výpovědi z práce, třebaž i během výpovědní lhůty. Rozh. vrch. rozh. soudu hornického z 16. X. 1929, Vhrs 151/29, Kolací 386.

Po zákonu zanikají povinnosti uložené zaměstnavateli v §§ 1154 b) a 1156 obč. zák. uply-

nutím smluvené pracovní doby, dále výpovědi a konečně propuštěním zaměstnancovým z práce, pokud výpověď nebo propuštění nemají svůj důvod v onemocnění zaměstnancové nebo jiné důležité příčině týkající se jeho osoby, jak je má na zřeteli § 1154 b) obč. zák. Byl-li zaměstnanec propuštěn z práce nebo výpověděn v době, kdy pro nemoc nebo z jiné příčiny uveden v § 1154 b) obč. z. nemohl konati práci, nemá ukončení pracovního poměru tím přivoděné vlivu na nároky plynoucí pro zaměstnance z ustanovení §§ 1154 b) a 1156 obč. zák. a zaměstnanci zůstávají zachována práva, o nichž mluví právě uvedené předpisy, a pokud jde o tato práva, má se věc tak, jako by pracovní poměr nebyl dosud ukončen (§ 1156 b) obč. zák.). Účelem tohoto ustanovení jest, aby si zaměstnavatel nevalz nemoc nebo jinou důležitou událost týkající se osoby zaměstnancovy za záminku k jeho výpovědi nebo dokonce propuštění a nepřipravil tak zaměstnance o práva, která mu podle §§ 1154 b) a 1156 obč. zák. přísluší. O nic takového v případě našem nejde, neboť odvolatel přišel, jak je nesporné, u žalované k úrazu teprve v době, kdy mu již byla dána výpověď, a tu nelze arci použítí ustanovení § 1156 b) obč. zák. K odůvodnění svého stanoviska nemůže se odvolatel dovolávat ani oddílu II. kolektivní smlouvy z 26. 10. 1921, ani ustanovení § 1154 b) obč. zák., poněvadž obě tato ustanovení upravují nároky zaměstnancovy jen pro dobu trvání pracovního poměru, kdežto v případě našem domáhá se odvolatel náhrady podle § 1154 b) obč. zák. za dobu, kdy jeho pracovní poměr k žalované byl již skončen a nenastaly tudíž předpoklady pro výjimku stanovenou v § 1156 b) obč. zák.

Rozhodnutí soudů nižších stolic.

Návrh, aby rozsudek pracovního soudu byl zrušen a spisy vráceny tomuto soudu k novému jednání a rozhodnutí, odporuje § 38 zák. čís. 151/31. Rozsudek krajského soudu v Praze z 18. I. 1933, Opr 4/33.

Po stránce formální uvéstí jest, že návrh odvolatelův, aby rozsudek prvního soudu byl zrušen a spisy vráceny procesnímu soudu k novému jednání a rozhodnutí, odporuje ustanovení § 33 zák. o soudech pracovních, podle něhož projednává se věc před odvolacím soudem znovu.

Nebyla-li stížnost do způsobu provedené volby závodního výboru a jejího výsledku oznámena předsedovi volebního výboru ve lhůtě 8 dní (§ 25, odst. 2. a 3., nař. č. 2/22), je stížnost opožděna. Nález rozhodčí komise v Poděbradech z 20. I. 1933, Rk 1 a 2/33.

J. P. podal 7. ledna 1933 stížnost do provedení voleb do závodního výboru fy J. I. v P. odbývaných 5. ledna 1933.

Předseda volebního výboru vznesl námitku, že stížnost nebyla podána včas, a tu rozhodčí komise na základě souhlasného přednesení stran vzala za prokázáno, že stížnost byla 13. ledna 1933 večer doručena předsedovi rozhodčí komise v jeho bytě a že o této stížnosti nebyl předseda volebního výboru současně, t. j. již 13. ledna 1933, vyzooměn, jak to nařizuje § 25 nařízení vlády z 29. prosince 1921, č. 2 Sb. z. a n., následkem čehož rozhodčí komise uznala, že stížnost byla podána opožděně, a proto se také

rozhodčí komise do řešení námitek v této stížnosti obsažených nepouštěla.

V důsledku předeslaného bylo stížnost zamítnouti jako opožděnou.

Byla-li obchodnímu pomocníkovi dána ve výpovědní lhůtě dovolená, kterou pro onemocnění nenastoupil, nemá nároku na peněžité odškodnění za dovolenou. Rozsudek pracovního soudu v Ústí n. L. z 5. VIII. 1932, Cpo 153/32, krajského soudu v Litoměřicích ze dne 9. IX. 1932, Cpo 24/32 (Mitteilungen des deutschen Hauptverbandes der Industrie, roč. XIV, str. 56).

Žalobci byla vypověděna žalovaným služební smlouva 30. IV. 1932 k 31. V. 1932. Ve výpovědním dopise žalovaný dal žalobci placenou dovolenou čtrnáctidenní, a to tak, že ji měl nastoupiti ještě před uplynutím výpovědní lhůty, a proto již dne 17. V. 1932 práci opustiti. Žalobce onemocněl 5. V. 1932 a zůstal pro nemoc k práci neschopným přes 31. květen 1932. Požaduje na žalované firmě odškodnění za ušlou dovolenou ve výši polovičního měsíčního platu.

S ohledem na to, že onemocnění žalobce nastalo teprve po udělení a určení dovolené, nemůže tato okolnost býti přičítána žalované straně ke škodě, resp. zavazovati ji dáti ještě odškodnění za dovolenou, neboť firma ji již poskytla. Jestliže žalobce po udělení dovolené onemocněl, jde o náhodu, která žalované straně nemůže býti přičítána a nemůže ji zavazovati k zaplacení odškodnění za dovolenou. Náhoda jest na straně žalobcově, žalovanou stranu nestihá.

Důvody odvolacího soudu: Při řešení otázky, zda žalobci přísluší žalobou uplatňovaný nárok na náhradu (odškodnění) za dovolenou, kterou během trvání služební smlouvy pro nemoc nemohl nastoupiti, vycházel odvolací soud ze souhlasného názoru I. instance, že zrušením smlouvy, v daném případě na základě výpovědi, veškerá vzájemná práva a povinnosti ze smlouvy — vyjímajíc nároky z porušení smlouvy — zanikají a nemohou býti více vymáhány, resp. plněny. Tím, že žalovaná strana umožnila žalobci během trvání pracovního poměru dovolenou nastoupiti, jest pro svoji osobu povinností z § 17 zák. o obch. pomocnících úplně zproštěna. Okolnost, že žalobce pro onemocnění nastává po udělení dovolené, tuto během služebního poměru více nemohl absolvovati, musí býti pojímána jako náhrada zběhnuvší se v osobě a majetku žalobcově (§ 1511 obč. zák.).

Nárok zaměstnancův podle § 1154 b), odst. 2., obč. zák. může vzniknouti až po čtrnáctidenní době zaměstnání. Rozsudek pracovního soudu v Praze z 15. XII. 1952, Cpr II 1388/52, krajského soudu v Praze z 18. I. 1953, Opr 4/53.

Pokud jde o věc samu, snaží se odvolatel dovoditi, že právní názor, vyslovený prvním soudem, jest nesprávný, poněvadž prý odstavec první a druhý § 1154 b) obč. zák. nejsou spolu v žádné souvislosti, každý z nich upravuje zcela samostatně nároky zaměstnancovy a že tudíž odstavec druhý citovaného předpisu nikterak nepředpokládá, aby zaměstnání trvalo aspoň čtrnáct dnů, jako tomu jest při nároku podle odstavce prvního.

Než právě takový výklad nelze pokládati za správný a souhlasiti jest s procesním soudem, že též nárok podle odstavce druhého může vzniknouti až po čtrnáctidenní době zaměstnání.

Oba dva odstavce totiž upravují nároky zaměstnancovy v těch případech, kdy zaměstnanec z důležité příčiny, týkající se jeho osoby, nemohl vykonávati práci nebo službu, neboť zajisté i nemoc nebo úraz jest pokládati za takovou důležitou příčinou, o níž mluví odstavec první.

Rozdíl obou odstavců spočívá pouze v tom, že každý z nich stanoví jiný rozsah nároku zaměstnancova podle povahy oné důležité příčiny. Je-li onou příčinou nemoc nebo úraz, jest nárok zaměstnancův širší, ve všech ostatních případech pak přísluší zaměstnanci jen nárok na mzdu nejvýše týdenní.

Správnosti takového výkladu nasvědčuje i ta okolnost, že odstavec druhý se výslovně na

první odstavec odvolává. Právěť se v něm: »Nemůže-li zaměstnanec vykonávati práci nebo službu proto, že onemocněl anebo utrpěl úraz, přísluší mu na místo mzdy uvedené v odstavci prvním... atd.«

Ze všeho toho vyplývá, že odstavec druhý vytýká jen zcela určité druhy případů, které jinak již spadají pod širší ustanovení odstavce prvního, a že tudíž pro vznik obou nároků jest nutnou podmínkou, aby zaměstnání trvalo nejméně 14 dnů.

Zaměstnancům, kteří nemajíce nároku na dovolenou, nemohou býti zaměstnání, poněvadž ostatním zaměstnancům byla udělena dovolená, nepřisluší nárok na náhradu mzdy, i když bylo ujednáno, že jsou nepřipustné sračky se mzdy za volné dny, nařízené správou závodu. Rozsudek pracovního soudu v Teplicích-Šanově ze dne 11. ledna 1953, Cpr I 8/53.

Nesporné jest, že žalobce byl u žalované firmy zaměstnán jako litograf od 9. XI. 1951 za týdenní mzdu Kč 267.— a že závod byl v době od 4. VII. do 9. VII. 1952 úplně zastaven, ježto všem zaměstnancům byla současně dána dovolená.

Ze mzdového tarifu tarifního sdružení grafického průmyslu z roku 1950 bylo konstatováno, že § 23 pod nadpisem »Práce v neděli a ve svátečních dnech« ustanovuje v odst. 6: »Sračky za výše uvedené právě tak jako za správu závodu nařízené sváteční dny nejsou připustné. Obcházení tohoto ustanovení prodloužením pracovní doby v jiných dnech v týdnu jest nepřipustno.«

Dále bylo z této kolektivní smlouvy konstatováno, že neobsahuje žádného předpisu o úpravě dovolených.

S ohledem na toto zjištění nabyt pracovní soud přesvědčení, že žalobce nemůže se vůbec odvolávati na § 25 cit. mzdového tarifu, ježto tento paragraf upravuje nedělní a sváteční práci a nemá žádných předpisů o tom, zda takový dělník, který dosud nemá nároku na dovolenou, může v případě poskytnutí kumulativní dovolené požadovati odškodnění na mzdě. Podle právního názoru soudu jsou pro rozhodnutí této sporné věci rozhodnými pouze předpisy zákona ze dne 5. dubna 1925, č. 67 Sb. z. a n., který poskytnutí kumulativní dovolené připouští a v § 11, odst. 3., výslovně ustanovuje, že zaměstnancům, kteří nemajíce nároku na dovolenou, nemohou býti zaměstnání, poněvadž ostatním zaměstnancům byla udělena dovolená, nepřisluší nárok na náhradu mzdy.

Poznámky.

Vylučná příslušnost okresních soudů v pracovních sporech podle § 42 zák. č. 131/31 není na překážku, aby úmluvou obsaženou v hromadné pracovní smlouvě bylo přeneseno rozhodování o těchto sporech na rozhodce (k č. 441. Sb. »Z rozhodnutí ve věcech pracovních«).

Žalobce byl zaměstnán v cukrovaru, s nímž byla uzavřena kolektivní smlouva. V této kolektivní smlouvě bylo ustanovení, že spory z pracovního poměru mají býti řešeny paritním rozhodčím výborem. Žalobce domáhal se na zaměstnavatele nároku z pracovního poměru vyplývajícího, jehož opodstatněnost opíral o kolektivní smlouvu. Žalovaný cukrovar namítal nepřipustnost řádného soudu a nepřipustnost pořadu práva, neboť bylo žalováno u okresního soudu. Nejvyšší soud usnesením ze dne 29. prosince 1952, č. j. R I 1023/52, rozhodl, že je tu dána nepřipustnost řádného soudu (nikoli nepřipustnost pořadu práva), ježto podle § 42 zák. o pracovních soudech je sice příslušnost okresních soudů v pracovních sporech vylučná, avšak v tom smyslu, že dobrovolné podrobení se příslušnosti jiných řádných soudů by nemělo právního účinku, ale to není na překážku, aby úmluvou, která je obsažena v hromadné pracovní smlouvě, bylo přeneseno rozhodování o těchto sporech na rozhodce, neboť takovou smlouvou může býti vyloučena podle § 1, odst. 3. uved. zákona i příslušnost soudu pracovního. Jednalo se totiž u okresního

soudu, při němž pracovní soud zřízen není a nebude. Žalobce dovolával se také té okolnosti, že on sám žádné ujednání o příslušnosti nepodpsal. Nejvyšší soud odvolává se na rozhodnutí č. 6185 Sb. z. a n.*) rozhodl opět, že taková úmluva jest pro obě strany závazná, třeba ten který účastník nedal za svou osobu písemného souhlasu ke smlouvě o rozhodčím soudě, leč že by toto ustanovení kolektivní smlouvy bylo výslovně vyloučeno zvláštní úmluvou. — Rozhodnutím nejvyššího soudu je tudíž jasné řečeno, že kolektivní smlouvou může býtí umluveno přenesení pracovních sporů na rozhodce nejonem v případě, že spor bez této úmluvy byl řešen pracovním soudem, nýbrž i tehdy, když by měl býtí řešen okresním soudem. — drk.

Zrušení pracovního poměru člena záv. výboru, byla-li výpověď sdělena před zvolením.

Rozhodčí komise v Přesticích v nálezu ze dne 25. října 1932, čj. Rk 1/32 (str. 153, roč. XI. Pracovního práva), vyslovila právní větu, podle které ochrana podle § 22 zák. č. 350/1931 Sb. z. a n. nepřísluší členu závodního výboru, byla-li mu výpověď z pracovního poměru zaměstnavatelem doručena před zvolením.

Podle cit. nálezu rozhodčí komise konala se dne 18. října 1932 volba závodního výboru, při které byl zvolen členem E. M. Jeho volba je pravoplatná. Před volbou dne 17. října 1932 byla zmíněnému členu doručena výpověď s výpovědní lhůtou, která končila dne 24. října 1932.

Ochrana členů závodního výboru podle § 22 zák. o záv. výb. týká se členů závodního výboru. Je proto v první řadě zkoumati, zda E. M. je členem závodního výboru. Jestliže proti jeho zvolení nebyly podány námitky a volba nabyla pravoplatnosti, není pochyb o tom, že tímto členem skutečně jest. Avšak ani případné námitky by pravděpodobně nemohly volbu zmařití. Podmínkou aktivního a pasivního volebního práva podle §§ 15 a 14 zák. o záv. výb. je zaměstnání v podniku. Za daného skutkového stavu E. M. skutečně v den volby zaměstnán byl. Okolnost, že mu den před volbou byla dána výpověď, na věci nic nemění. Není proto ani s tohoto hlediska pochyb o tom, že E. M. byl pravoplatně zvolen.

Dále je zkoumati, zda snad neskončila činnost člena E. M. podle §§ 21 a 25 zák. o záv. výb. § 25 se daného případu netýká, neboť záv. výbor nebyl zrušen. Pokud jde o ustanovení § 21, přichází v úvahu pouze ustanovení lit. a), t. j. »rozvázání pracovního nebo služebního poměru se závodem«. Touto otázkou narážíme na podstatný bod celého sporu.

V odpor vzatý nález odvolává se na některé nálezy n. s. s., z nichž přichází v úvahu pouze nález Boh. A 1617 (ze 4. listopadu 1922, čís. 12.223. Tímto nálezem byla vyslovena právní věta »okolnost, že zaměstnanec je při volbě závodního výboru kandidován, nepřekází zaměstnavateli, aby i ve volebním období roz-

vázal jeho pracovní (služební) poměr, pokud není jiné zákonné překážky«. To znamená, že ochrana podle § 22 zák. o závodních výborech nevztahuje se na kandidáty pro volbu do závodních výborů. Otázkou však jest a zůstává — tato otázka nebyla dosud řešena správním soudem — zda se vztahuje ochrana podle § 22 zák. o závodních výborech na člena závodního výboru, který byl vypovězen před svojí volbou, avšak tak, že výpovědní lhůta skončila po pravoplatném zvolení.

K této otázce jest odpověděti jedině výkladem § 22 zák. o záv. výb. Podle tohoto ustanovení »smějí býtí členové závodního výboru propuštěni jen se souhlasem rozhodčí komise«. Jde jen o to, zjistiti, zda zákon, užívaje dikce »propuštěni«, myslil na skutečné rozvázání pracovního poměru (t. j. buď okamžité propuštění, nebo skončení pracovního poměru vzhledem k předcházející výpovědi) anebo zda míří na právo stran, nesoucí se k zrušení služebního poměru, ať už je to výpověď zaměstnavatele či zaměstnance, nebo vzájemná dohoda o zrušení pracovního poměru.

Vzhledem ke gramatickému významu slova »propuštění« bylo by hájiti stanovisko, že zákon míří zde na skutečné rozvázání pracovního poměru. Skutečně také n. s. s. v nálezu ze dne 27. října 1925, čís. 20.114 Boh. A 5064, vyslovil tuto právní větu: »Propuštěním ve smyslu § 22, odst. 2., zák. o záv. výb., sluší rozuměti skutečné rozvázání pracovního poměru. V důsledku této zásady také vyslovil názor, že není třeba souhlasu rozhodčí komise, jestliže skutečné rozvázání pracovního poměru má nastati teprve v době, kdy následkem zrušení závodního výboru členství v tomto závodním výboru již přestalo, přes to, že výpověď byla dána ještě v době trvání závodního výboru a tedy i v době trvání členství v něm.

Vzhledem k těmto úvahám bylo by míti za to, že ochrana podle § 22 vztahuje se i na člena závod. výboru E. M. a zaměstnavatel, chtěl-li by dosáhnouti toho, aby jeho pracovní (služební) poměr skončil dnem 24. října 1932, musil by žádati o souhlas rozhodčí komise podle § 22 cit. zák. Jestliže tak neučinil, jest míti za to, že pracovní poměr a tudíž i členství v závodním výboru trvá.

Oznámení námitek proti volbě závod. výboru předsedovi volebního výboru.

Podle § 25/III. nař. č. 2/22 Sb. z. a n. podání námitek do způsobu provedení volby a jejího výsledku je zároveň oznámiti předsedovi volebního výboru.

Odvolávajíc se na tento předpis rozhodčí komise v Poděbradech v nálezu ze dne 20. ledna 1935, Rk 1 a 2/35 odmítla námitky včas u rozhodčí komise podané z toho důvodu, že jsou opožděně podány, ježto nebyly v osmidenní lhůtě § 25, odst. 2., cit. nař. oznámeny předsedovi volebního výboru.

Rozhodčí komise odůvodňuje svůj výrok, kterým stížnost pro opoždění odmítá tím, že podle § 25, odst. 5., nař. č. 2/22, podanou námitku je zároveň oznámiti předsedovi závodního výboru, kdežto v daném případě stížnost byla dne 13. ledna 1935 večer předsedovi rozhodčí komise doručena v jeho bytě a o této stížnosti nebyl předseda volebního výboru současně, t. j. 13. ledna 1935, vyrozuměn.

Tento důvod nelze uznati za odpovídající volebnímu řádu. Volební řád stanoví pouze, že podání námitek je zároveň oznámiti předsed-

*) V á z. o b č. 6183 (rozh. nejv. soudu z 20. VII. 1926, R I 620/26): Kolektivní smlouva zavazuje v ujednání o rozhodčím soudě zúčastněné strany, třeba ten který účastník nedal za svou osobu písemného souhlasu ke smlouvě o rozhodčím soudě, leč že by ve zvláštní úmluvě bylo výslovně vyloučeno ustanovení kolektivní smlouvy o rozhodčím soudě. Stanoví-li kolektivní smlouva příslušnost rozhodčího soudu pro »neshody ze smlouvy a z pracovního poměru«, vztahuje se příslušnost rozhodčího soudu jak na spory za trvání pracovního poměru, tak i po jeho skončení řádným ukončením námezdního poměru neb předčasně.

dovi volebního výboru. Tím není řečeno, že takovéto oznámení musí být doručeno do jeho vlastních rukou. Stačilo by zajisté, když by toto oznámení bylo 13. ledna (poslední den lhůty) podáno na poště a předseda volebního výboru by vyzrozuměl o stížnosti obdržel opět o několik dní později. Předseda volebního výboru nepopřel, že toto oznámení po 13. lednu skutečně obdržel, ani nepopřel, že 13. ledna doma přítomen nebyl a že oznámení bylo doručeno domácím lidem. Je proto míti za to, že doručené oznámení bylo pravoplatně vykonáno, a to ve lhůtě 8 dní ve smyslu § 25, odst. 2., cit. nařízení.

Avšak i kdyby tomu tak nebylo a oznámení o stížnosti bylo skutečně předsedovi volebního výboru doručeno teprve po uplynutí zmíněné osmidenní lhůty, nebylo by lze odmítnouti jako opožděnou stížnost, která byla v osmidenní lhůtě u předsedy rozhodčí komise podána.

Jestliže stížnost jeví se býti podle zákona nikoli v zákonné době podána, může ji rozhodčí komise toliko odmítnouti, (§§ 471 a 474, odst. 2., c. ř. s.) Rozhodčí komise však stížnost zamítla.

Stížnost může býti opožděna jediné tenkrát, jestliže nebyla podána v zákonné lhůtě. O tom, kde se stížnost podává, obsahuje ustanovení § 25, odst. 2., t. j., že se podává u rozhodčí komise. Stížnost tato byla na správně udaném místě podána. Kdyby měl býti uznán za správný názor v odpor vzatého nálezu, bylo by třeba míti za to, že není pouze jedno podací místo, nýbrž podací místa dvě, t. j. rozhodčí komise a předseda volebního výboru. Pak by konec konců bylo možno tvrditi, že včasné podání u jednoho z těchto podacích míst nestačí.

§ 25, odst. 5., kterého se v odpor vzatý nálezu dovolává, však takového ustanovení neobsahuje. Bylo by to také protismyslné. Citovaný předpis stanoví pouze, že je současně vyzrozuměl předsedu volebního výboru, při tom ani neustanovuje, kdo má předsedu volebního výboru vyzrozumět, zejména je-li povinným k oznámení stěžovatel nebo rozhodčí komise. Spíše bylo by na místě hájiti názor z důvodů analogie, že povinnost tato uložena je rozhodčí komisi, u které se stížnost podává. Ale i kdybychom přistoupili na to, že toto oznámení je povinen učiniti stěžovatel, pak nemůže býti důsledkem nečasného oznámení opožděnost stížnosti.

Třídenní lhůta § 3, lit. g), zák. č. 330/21.

Nepřiměřeně krátká lhůta § 3, lit. g), zák. o závodních výborech, jest stále předmětem sporů. Ve velmi četných případech jest nemožno ji dodržeti, zpravidla znamená těžko překonatelné obtíže. Jestliže na druhé straně uvážíme, že výška opožděného podání stížnosti jest jednou z nejvýhodnějších ve sporu, nepřekvapí nás častý nezdar stížností, podávaných závodními výbory. Tato obtíž jest zvyšována tím, že není pozitivního předpisu o tom, jak jest tuto lhůtu počítati.

Počátek lhůty dán jest dnem, které bylo propuštění (výpověď) dělníka nebo zřízence sděleno správou závodu závodnímu výboru. Zákon sice o tom nemá výslovného ustanovení, avšak že tomu tak jest, vyplývá z toho, že jde o právní prostředek proti propuštění (výpovědi), o kterém má býti zaměstnavatelem závodní výbor zpraven. Může tedy lhůta běžeti teprve od tohoto okamžiku, nikoli od nějakého dřívějšího, příkladně jestliže záv. výbor by nabyt vědomosti o propuštění (výpovědi) jiným způsobem atp.

Prakse rozhodčích komisí tento názor také beze změny podržela (nál. rozh. kom. v žatci z 22. XII. 1922, Rk 8/22, v Broumově z 6. IV. 1923, Rk 2/23, z 11. IV. 1923, Rk 4/23, v Kralupech n. Vlt. z 21. XII. 1922, Rk 2/52 — v Prac. právu str. 11. roč. XII.).

Den podání zprávy o propuštění (výpovědi) se do lhůty nezapočítává. Nejde o lhůtu počítanou a momento ad momentum, nýbrž o lhůtu určenou podle dní (§ 902 obč. zák.). Lhůta končí uplynutím posledního, t. j. třetího dne.

Spornými zůstávají otázky prodloužení lhůty, včítání poštovní dopravy, prodloužení, jestliže poslední den lhůty připadá na neděli nebo svátek. V těchto směrech často jest — ač bez úspěchu — poukazováno na § 903 obč. zák., čl. 528 a 329 obč. zák., §§ 125, 126 n. c. ř. s.

Abyste bylo možno zjistiti, zda děje se tak právem, jest třeba se ptáti, jakou lhůtu podle cit. § 3, lit. g), jest.

Lhůta § 3, lit. g), jest lhůtou, ve které »může závodní výbor »předložiti věc..... se svým dobrozdáním rozhodčí komisi«.

Závodní výbor svoje oprávnění (dovolati se rozhodčí komise) může vykonati ve stanovené lhůtě. »Předkládá-li věc« rozhodčí komisi, domáhá se závodní výbor jejího výroku, že zaměstnavatel jest povinen k určitému plnění. Závodní výbor reaguje tím na akt zaměstnavatelův (propuštění — výpověď). Zaměstnavatelova dispoice, na niž jest reagováno, jest soukromoprávní a náleží do oblasti hmotného práva. Závodní výbor používá tu, aby se dovolal ochrany pro zaměstnance, právního prostředku. Tento prostředek — procesní — jest právním prostředkem sui generis, který nemá obdoby v našem právním rádu. Dovolává-li se závodní výbor tímto právním prostředkem výroku rozhodčí komise o trvání pracovního poměru zaměstnavatele proti soukromoprávní dispoici zaměstnavatelově, bylo by možno analogicky toto »předložení věci« srovnávati nejspíše se žalobou ve sporném řízení civilním, resp. s podáním, kterým dává se podnět k zahájení řízení správního. To uvádí se zejména proto, aby »předložení věci« závodním výborem rozhodčí komisi nebylo ztotožňováno, resp. srovnáváno s opravným prostředkem, jak se zhusta děje.

Kdyby »předložení věci« mělo býti opravným prostředkem, musilo by vskutku pojmově jíti o opravný prostředek a musily by býti splněny předpoklady opravného prostředku. Musilo by tedy jíti o projev závodního výboru, kterým se týž domáhá odpomoci vyšší stolice proti aktu nižší stolice (Hora III, 123, Hoetzel, Řízení, 34). Výpověď daná zaměstnavatelem takovým autoritativním aktem nepochybně není, aniž on sám vypravídaje vykonává rozhodovací pravomoc veřejného orgánu. Jeho dispoice je soukromoprávní dispoici omezenou povinností oznámiti propuštění (výpověď) závodnímu výboru.

Není-li »předložení věci« opravným prostředkem, nemají také co do počítání lhůty cit. § 3, lit. g), žádného významu předpisy dané pro počítání lhůt k podání opravných prostředků.

Zejména nelze vztahovati na tento případ ustanovení zákona ze dne 12. května 1896, č. 101 ř. z. o opravném řízení před úřady politickými. Kromě toho ovšem ani další předpoklad, který by měl odůvodniti použití tohoto předpisu, že jde o veřejný orgán spadající pod tento předpis, není splněn. Cit. zákon upravuje řízení při podávání opravných prostředků proti rozhodnutím a opatřením úřadů politických. Politickými úřady rozumí se toliko úřady uvedené v zákoně z 19. května 1868, č. 44 ř. z., o organizaci poli-

tických úřadů správních. Na jiné úřady nelze cit. zák. vztahovati (Boh. A 217, 679, 735, 1509, 4722, 6089 a j.). I když tedy bereme v úvahu, že rozhodčí komise jest správním úřadem podle § 2 zák. o spr. soudu (Boh. A 1617, 1767, 3894, 6380 a j.), nemá tato okolnost pro naši úvahu významu — jednak nejde o opravný prostředek proti výroku rozhodčí komise, jednak tato komise není politickým úřadem správním ve smyslu zák. č. 44/1868. Rovněž nemají místa normy nař. č. 8/1928 Sb. z. a n., které se uplatní v řízení u politických úřadů.

Právě tak jako nelze použití předpisů o opravném řízení správním, nelze použití norem o opravném řízení podle civilního řádu soudního (§ 55/II. nař. č. 2/22) — nejde o opravný prostředek.

Abyste byly odstraněny obtíže lhůty cit. § 3, lit. g), bylo také tvrzeno, že jde o lhůtu procesní a že o ní s ohledem na ustanovení § 55/II. nař. č. 2/22 platí §§ 126, 128 c. ř. s., jakož i § 89 zák. o soud. org. Než ani těchto předpisů nelze použít. Dovolání § 35/II. stanoví pouze, že pokud není nic jiného stanoveno, platí pro veškerá jednání před rozhodčí komisí ustanovení civilního řádu soudního o jednání před soudy okresními. O řízení, které snad předchází »jednání před rozhodčí komisí«, však žádného ustanovení nemá.

Že §§ 126 a 128 c. ř. s. nelze použít, plyne však zejména z toho, že ustanovení § 125 n. c. ř. s. jsou ustanoveními o lhůtách procesních, tou však lhůta cit. § 3, lit. g), není. Také předpisu § 89 zák. o org. soudů o ní nelze použít, protože podle výslovného znění jest obmezen na lhůty, které se týkají soudního řízení. Řízení u rozhodčí komise zahajuje se teprve »předložením věci«, tudíž dojitím podání závodního výboru k této komisi (anal. § 232 c. ř. s.). Teprve tímto okamžikem jest zahájeno řízení a teprve od této doby platí s ohledem na § 55/II. nař. č. 2/22 předpisy c. ř. s., a tedy také předpisy c. ř. s. o lhůtách. Srov. k tomu R. Pollak ZPR., § 89, nota 25. Leclaraue N. Z., roč. 1905, č. 12, Ehrenzweig-System, Allg. Teil 1925, str. 280.

Lhůta k »předložením věci« není tedy lhůtou procesní. Správnost tohoto názoru plyne také z anal. čl. LII. úvoz. zák. k c. ř. s.

Není zde ochrany procesních práv, aneb procesálních zájmů strany.

Pojmově jest rozuměti procesní lhůtou takovou lhůtu, v níž jest za zahájeného již sporu (řízení) předsevzítí určitý, časově obmezený procesní úkon, a která má činnosti stran v rámci sporu (řízení) vytyčiti přesné meze. Jest proto předpokladem procesní lhůty, by šlo o lhůtu jdoucí z sporného řízení (Váz. obč. 8074). Není tudíž (ani s ohledem na § 55/II. nař. č. 2/22) v řízení před rozhodčí komisí procesní lhůty před tím, než podání, kterým závodní výbor »věc předkládá« rozhodčí komisi, nebylo u této rozhodčí komise podáno, neboť teprve tímto podáním se řízení u rozh. komise zahajuje.

Totéž platí o předpisu § 89 zák. o soud. org. v tom smyslu, že také lhůtami tam uvedenými jest rozuměti pouze lhůty vyskytující se během zahájeného již řízení.

Že § 89 zák. o org. soudů netýká se lhůt hmotného práva, plyne rovněž z jeho zařazení a doslovu. Vztahuje se výslovně jen na zákonná a soudcovská lhůty k úkonům soudního řízení, z čehož jest patrné, že pod slovy »v občanských a právních věcech« nelze rozuměti také právo hmotné, nýbrž jenom, na rozdíl od práva trestního, formální právo civilní, toto ovšem všechno.

tedy nejenom právo procesní, nýbrž i řízení nejsporné. (Váz. obč. 4250.)

Konečně jest uvéstí také jako důvod historický vznik tohoto ustanovení. Původně bylo zařadeno v návrhu c. ř. s. jako třetí odstavec § 135 osnovy, a teprve později přeneseno do zákona o organizaci soudů a neprojevem nijak úmysl, že ustanovení ono má míti širší platnost i na lhůty materiálního práva. Podle původního zařazení mělo se ustanovení to vztahovati jen na lhůty procesní civ. řádu soudního, přeřazením mělo se dosíci platnosti na procesní lhůty civilního řízení vůbec. (Váz. obč. 3854.)

Kdyby byl chtěl zákonodárce, aby ustanovení § 89 org. zák. platilo i při lhůtách práva hmotného, byl by příslušné ustanovení pojal do § 902 obč. zák., nebo do § 98 III. dílčí novely k obč. zák. (Váz. obč. 3089.)

Positivního výsledku nedojdeme ani, předpokládáme-li, že lhůta cit. § 3, lit. g), je lhůtou hmotně právní.

Tomu, že jde o lhůtu hmotného práva, by nasvědčovalo, že nezachování lhůty má za následek ztrátu nároku samého, tedy přímý následek týkající se práva hmotného, nikoli jen újmu procesní. Zachování lhůty je hmotnou podmínkou samého nároku (srv. Váz. obč. 3854).

V daném případě nejde pak o lhůtu promlčecí, nýbrž propadnou, preklusivní. To plyne z pojmu preklusivní lhůty, jako lhůty, při které trvání práva jest závislé na určitém jednání oprávněného, zejména na soudním uplatnění, a to tak, že právo po marném uplynutí lhůty uhasne, nebo podle výměru Tilschova »je-li právo nějaké zákonem obmezeno na určitou dobu, anebo je-li stanoveno, že do určité doby nastati musí určitá událost (na př. výtká, oznámení), aby právo bylo zachováno« (Tilsch-Svoboda, Občanské právo, Část všeobecná, 1925, str. 204; srv. také Mayr, Lehrbuch des bürg. Rechtes I., str. 186, 189, Stubenrauch § 1452, Ehrenzweig-System I., 1925, str. 280).

Nelze proto také použití předpisu § 903 obč. zák., třeba se vztahuje nejenom na lhůty k plnění, nýbrž i na lhůty k prohlášením. Podle svého doslovu a systematického zařazení týká se tento předpis jenom lhůt práva obligacního, jsa podle motivů jen přízpůsoben pravidlům práva obchodního a procesního. Kdyby bylo bývalo třetí dílčí novelou zamýšleno změnití také předpisy o lhůtách propadných a promlčecích, byl by to zákon dojistá všeobecným předpisem nebo na příslušných místech zákona vyjádřil. (Váz. obč. 4230.)

Z těchto dosud uvedených úvah vyplývá, že nelze použítí předpisů §§ 126 a 128 c. ř. s., § 89 zák. o org. soud., ani předpisu § 903 obč. zák. Nepokládá se tedy za poslední den lhůty nejbližší den všední, jestliže konec lhůty připadá na neděli nebo svátek (§ 126 c. ř. s., § 903 obč. zák.), ani nelze dni dopravy poštovské započítavati do lhůty (§ 89 zák. o soud. org.). K zachování lhůty ovšem stačí, byla-li věc u rozhodčí komise »předložena« a není třeba doručení druhému účastníkovi řízení — zaměstnavateli — (§ 232 c. ř. s.).

Až dosud uvedené výklady předpokládají, že lze vůbec mluvit o použití předpisů civilního řádu soudního a občanského zákoníka pro lhůtu cit. § 3, lit. g). Tento předpoklad ovšem není zcela jistým. Jest sice pravdou, že dispozice zaměstnavatelova, kterou zrušuje se pracovní smlouva, jest dispozicí soukromoprávní, avšak již povinnost oznamovací a pak celá činnost, kterou po oznámení vyvine závodní výbor, již do oblasti soukromého práva nepatří.

Nejvyšší správní soud (nál. z 20. XI. 1922, č. 15921/22 a mnoho jiných) v otázce, je-li podle cit. § 5, lit. g) předmět sporu veřejnoprávní či soukromoprávní povahy, hájí soukromoprávní charakter poměru, o němž rozhodčí komise judikuje. Naproti tomu Hácha (Slovník veřejného práva, str. 1190) uvádí velmi podstatné námitky: 1. není možno konstruovati právní nárok zaměstnancův, jehož vznik jest podmíněn zcela svobodným rozhodnutím záv. výboru a jehož uznání jest nadto závislé na tom, zda rozh. komise v konkrétním propuštění shledá zcela podle svého volného uvážení sociální tvrdost vůči zaměstnanci; 2. záv. výbor v řízení před rozh. komisí není stranou; 3. stranou procesní není tím méně zaměstnanec; 4. závodní výbor není také zákonným zástupcem zaměstnancovým v jeho soukromoprávním poměru pracovním; 5. záv. výbor nemá také vůči zaměstnanci žádné právní odpovědnosti. »Jde tu patrně o případ, který v říšskoněmeckém písemnictví (Jacobi, Grundlehre des Arbeitsrechts, 1927, str. 441 násl.) označuje jako Regelungsstreitigkeit, čili Interessenstreitigkeit, na rozdíl od Rechtsstreitigkeit, v níž jedna strana bojuje proti straně druhé o uznání svého existentního práva, a nikoliv o ekvitrní úpravu poměru mezi dvěma kolidujícími sférami zájmovými. Souvislost s právem soukromým dána jest tu jen potud, že předpokladem řízení jest soukromoprávní poměr pracovní, ovšem již rozvázaný a že nálezem rozhodčí komise navazuje se nově soukromoprávní poměr mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem. Na nález tento dopadá Jacobiho název »privatrechtsgestaltender Staatsakt« (srv. Váž. obč. 6873, podle kterého nejde »o rozhodování právní, nýbrž spíše o arbitrární posouzení poměru dělnictva a poměru závodu«).

Aniž bychom spornou tuto otázku řešili, dospíváme k závěru již zpředu uvedenému, ježto jak v prvním, tak v druhém případě je výsledek týž. Není totiž ani v oblasti veřejného práva předpisu, který by mohl v našem případě odůvodniti nezapočítání dnů poštovní dopravy nebo prodloužení o neděle a svátky. Analogie by nebyla na místě nejen proto, že nelze vůbec analogie použití, nýbrž již proto, že i při použití analogie je výsledek negativní — jak plyne z úvah o event. použití §§ 126 a 128 c. ř. s. § 84 zák. o soud. org. a § 903 obč. zák.

Nezbude, než příkrou ostrost předpisu § 5, lit. g), odstraniti legislativní cestou.

Podléhá pensijní pojistné povinnosti člen baletního sboru divadla? Rozh. min. soc. péče z 4. I. 1935, č. j. 8554/IV-3-1932.

O. M. byl jako člen baletního sboru divadla povinen docházeti pravidelně, a to denně na zkoušky, trvajíc až jeden měsíc, že v případě nedostavení se byl pokutován peněžitou pokutou, že byl podřízen přímo stěžovateli, který sám udílel veškeré dispoice a který také sám M. do svých služeb přijal na základě ústní dohody.

Z takto doplněných zjištění je zřejmo, že O. M. byl povinen konati stěžovateli po určitý čas (po dobu nacvičování toho kterého divadelního kusu a jeho provádění) určité služby, resp. práce, t. j. provozovati určité tance, a to

podle plánů a příkazů, resp. pokynů stěžovatelových. Že by M. byl povinen poskytovat taneční výkony podle vlastního plánu (co do druhu a pořadu jednotlivých čísel tanečních a vůbec způsobu jejich provedení) a s vlastními prostředky, jakož i s péčí nejen za práci, nýbrž i zdar výkonu a za správu pro jejich vady a převzetím nebezpečí nezdaru, stěžovatel ani netvrdí, resp. nelze z výsledků provedeného šetření vyvoditi.

Chybějí zde tedy všechny pojmové znaky, jakými se vyznačuje smlouva o dílo, a jsou zde naopak splněny všechny náležitosti řádného poměru služebního ve smyslu § 1151 obč. zákona, t. j. konání určitých prací, resp. služeb po určitou dobu, pod vedením a podle pokynů zaměstnavatelových, pod osobní povinností pracovní (na straně zaměstnancově) a s nárokem na tuto práci (se strany stěžovatelovy) a se závazkem zaměstnancovým sice za péči, ale jinak nikoli za zdar práce, jež jde na vrub zaměstnavatelův.

K vývodům odvolání bylo by ještě podotknouti:

Z okolnosti, že zaměstnání O. M. bylo povahy přechodné, omezené na dobu provozování té které revue a jejího nacviku, a tedy »nestálé«, nelze pro posouzení povahy (stálosti) podniku stěžovatelova, jakožto zábavního podniku a hlediska ustanovení § 1, odst. 1., č. 5, zákona č. 26/1929, něčeho vyvozovati. V tom směru jsou rozhodnými jediné skutečnosti, týkající se divadelního podniku samého, zejména má-li podnik své stálé sídlo a provozují-li se v něm divadelní představení po určitou delší dobu (divadelní sezonu), je-li zřízen, resp. stačen jen k provedení jednoho, resp. několika málo představení a se silami jen k tomu účelu opatřenými, jako na př. při divadelních podnikcích ochotnických a podobných jiných nestálých podnikcích. Stěžovatelův podnik má však stálé sídlo a provozují se v něm divadelní představení po určitou (stěžovatelem libovolně určenou) divadelní sezonu: je tedy divadelním podnikem stálým ve smyslu shora citovaného zákonného ustanovení. O. M., jakožto zaměstnanec takového stálého podniku divadelního, je pak podle téhož zákonného ustanovení podroben pojistné povinnosti pensijní.

Časopisy.

Právní obzor (roč. XVI, č. 1). Dr. Josef Frydrych: Osvědčily se rozhodčí soudy nemocenských pojišťoven?

Prager Juristische Zeitschrift (roč. XIII, č. 1, 3 a 4). Dr. Richard Stransky: Trestní ustanovení bankovního zákona.

Juristen-Zeitung (roč. XIV, č. 1—2). Ludwig Wokurek: Konkurence dávek pensijního a úrazového pojištění.

Richterzeitung (roč. XIV, č. 11). Dr. Otto Brexl: Odpočítatelnost pracovních dnů zameškaných stávkou při dovolené.

Mitteilungen des deutschen Hauptverbandes der Industrie (roč. XIV, č. 1). Dr. Otto Brexl: Odpočítatelnost pracovních dnů zameškaných stávkou při dovolené (přetisk z 11. čísla časop. »Richterzeitung«, roč. XIV).

Vychází 20. každého měsíce. — Předplatné ročně Kč 20.—, s přílohou »Archiv pracovního a sociálně pojistovacího práva« ročně Kč 32.—, pro předplatitele časopisů »Odborové sdružení československé« Kč 12.—, s přílohou »Archiv pracovního a sociálně pojistovacího práva« Kč 18.—. Redakce, správa a výpravna v Praze I., Na Perštýně 11. — Majitel: Odborové sdružení československé. — Vydavatel a odpovědný redaktor Rudolf Tayerle. — Řídící redaktor Jaromír Hlaváček. — Tiskem Lidové knihtiskárny.

A. Němec a spol., Praha II., Hyberská ul. 7.
Novinová sazba povolena řed. pošt. a telegr. 208.987-VII-1927.